

Eesti Pakendiringlus

2023. aasta tegevusaruanne

OÜ Eesti Pakendiringlus

www.pakendiringlus.ee

Sisukord

Sisukord	2
1. Sissejuhatus	3
2. Pakendijäätmete kogumine.....	4
3. Kogumiskohtade tihedus.....	5
4. Taaskasutuse teenustasud ja pakendimaterjali kokkuostuhinna muutused	8
5. Teavitustegevus	11

1. Sissejuhatus

OÜ Eesti Pakendiringlus Eestis tegutsev pandiga koormamata pakendite tootjavastutusorganisatsioon (TKO). Pakendiringluse eesmärk on luua ja hoida töös üleriigiline pakendite kogumisvõrk, korraldada pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist sellises ulatuses, mis tagab Eesti Pakendiringlusele delegeeritud kohustuste täitmise ning informeerida tarbijaid pakendite äraandmise võimalustest.

Läbi tegevusajaloo on pakendiettevõtetega sõlmitud üle 4600 lepingut. Erinevatel põhjustel (muudatused seadusandluses, majandustegevuse lõpetamine, tegevuse ümberkujundamine) on aruandeid esitanud ettevõtete arv väiksem – 2023. aastal esitas aruandeid 2293 ettevõtet. OÜ Eesti Pakendiringlus käive oli 2023. aastal 5 446 538 eurot.

Kliendinimekirja lisandus 2023. aastal palju n-ö mikroettevõtteid, kelle pakendikogused on marginaalsed, kuid pakendiseaduse muudatusega kooskõlla viimiseks panime 2023. aastal palju aega teavitusele ning ettevõtjate abistamisele seadusega kurssi viimiseks ning teenuse pakkumiseks.

Pakendiringlus reinvesteerib oma kasumi osaühingu tegevusse ega jaota kasumit osanikele.

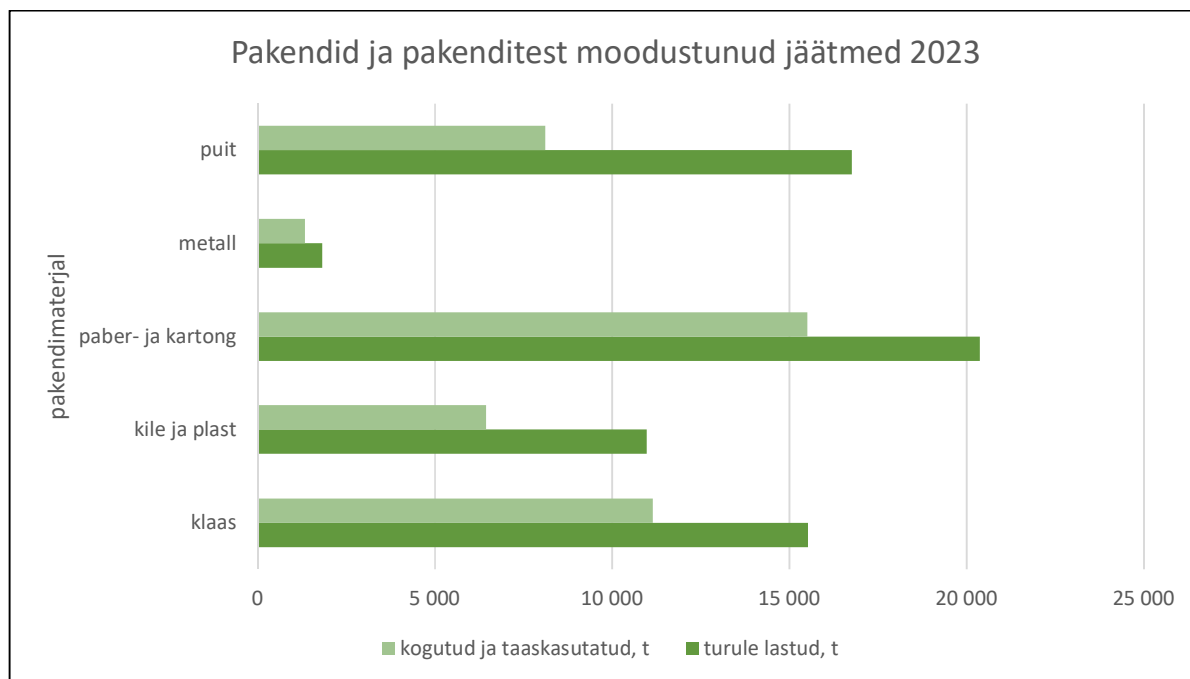
2. Pakendijäätmete kogumine

Aastal 2023 deklareeriti OÜ Eesti Pakendiringlusele kokku ligi 65 475 tonni turule toodud pakendeid. Võrdluseks: 2022. aastal deklareeriti kokku 76 848 tonni turule lastud pakendeid.

OÜ Eesti Pakendiringluse taaskasutuskogus 2023. aastal oli 42 551 tonni.

Pakendite taaskasutamise partneriteks olid 2023. aastal: Eesti Keskkonnateenused AS, Metrosystem OÜ, Ragn-Sells AS, Weerec OÜ, Vaitorg OÜ, Vallesburg OÜ, Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS, Jäätmete sorteerimiskeskus OÜ, Paikre OÜ, Räpina Paberivabrik AS, Cronimet Nordic OÜ, Orkos Estonia OÜ, ODP Eesti OÜ, WoodExpo OÜ, Infokaitse OÜ, jne.

Täpsemalt on deklareeritud ja taaskasutatud materjali jaotus toodud joonisel 1.

Joonis 1. Deklareeritud ja taaskasutatud pakendikogused 2023. aastal (tonn).

3. Kogumiskohtade tihedus

OÜ Eesti Pakendiringlus avalike pakendikonteinerite kogumisvõrk ulatus kõikidesse omavalitsustesse juba aastal 2006. Koostöökokkulepped omavalitsuse territooriumil pakendijäätmete kogumiseks on 2023. aasta seisuga sõlmitud kõigi kohalike omavalitsustega.

2023. aastal jätkasime pakendikonteinerite juurde lisamisega Eesti eri omavalitsustes. Täiendavalt ostame kogumisteenust pakendijäätmetele ka korteriühistutest, eramajadest ning ka ettevõtetest, kuhu suunatud tegevus jätkas kasvu ka 2023. aastal võrreldes 2022. aastaga.

Avalikuks kasutuseks on pakendikonteinereid ca 3600 ning korteriühistutest ca 1500, mis on oluliselt rohkem kui 2022. aastal.

Oleme jooksvalt uuendanud avalikuks kasutamiseks mõeldud konteinervõrgustikku, täiendanud olemasolevaid pakendipunkte eri liiki pakendimaterjalide kogumiskonteineritega, lisanud konteinereid uutesse asukohtadesse ning korrastanud ka amortiseerunud konteinereid. Ülevaade Pakendiringluse avalikest pakendikonteineritest on leitav siit: <https://pakendiringlus.ee/avalik/>

Pakendikonteinerite ületäituvus on muutunud harvemaks võrreldes eelmiste aastatega, kuid seda ikka esineb, sest optimaalseimate tühjendusgraafikute ennustamine ja korraldamine vastavalt täituvusele on keerukas. Paranenud on see, et 2023. aastal oli ületäituvusi varasemate aastatega võrreldes siiski mõnevõrra vähem, kuna avalikke konteinereid on juurde tulnud ning konteinerite täituvuse pidev jälgimine on aidanud graafikuid muuta sobivaimaks. Kaasa on aidanud ka 2023. aastal tublisti laienenud tekkekohal kogumine.

Keskonnareostust tekitab pakendipunktides mittevastavate jäätmete osakaal konteineris. See toob kaasa pakendi konteineri tühjendamata jätmise ning võimaliku ületäitumise. Lisaks tuleb ette ka olukordi, kus pakendikonteiner ei ole täitunud, kuid pakendid jäetakse pakendikonteineri kõrvale, kuna nii on mugavam.

Koostöös Kuhuvia.ee-ga (SA Things) on jooksvalt uueneval veebilehel www.pakendiringlus.ee kaardirakendusena ülevaade kogu Eestis asuvatest pakendikonteineritest. Andmeid täiendatakse jooksvalt.

Kolmandat aasta järjest viisime läbi küsitluse KOV-de seas, eesmärgiga uurida võimalusi koostöö jätkuvaks parandamiseks. Hea meel on välja tuua, et üldine hinnang oli, et aastaga on olukord ja koostöö Eesti Pakendiringlus OÜ-ga taas veidi paremaks läinud. Üks murekohtadest, mis välja toodi oli see, et mõned konteinerid on kulunud või amortiseerunud. Nagu eelnevalt mainitud, siis sellele teemale oleme ka viimastel aastatel rohkem rõhku pannud. Uuringu kohta kokkuvõtva pressiteate leiab [siit](#).

Aastal 2022 ja 2023 toimus Eestis pakendite kogumises oluline areng. Võib kindlalt väita, et pakendite liigiti kogumine pole kunagi Eestis nii tempokalt arenenud. Samamoodi on märgatava hüppe teinud ka Eesti elanike keskkonnateadlikkus ning soov panustada puhtamasse ja säästlikumasse keskkonda. Selge on aga see, et ringlussevõtu kasvatamiseks tuleb olulisi samme jätkata, sest näiteks aastaks 2030 tuleb paberpakenditest ringlusesse võtta 85%. See tähendab, et paberpakenditest on vaja kätte saada 100% turule läinud pakenditest, et tagada 85% ringlussevõtt.

Kliimaministeerium on asunud muutma seadusandlust ning tehtavad otsused ja muudatused peaksid olema sellised, mille elluviimisel täna kaugena tunduvad sihtarvud täidetud saaks. Ettepanekuid muudatusteks on Pakendiringlus koos Eesti Ringmajandusettevõtete Liiduga (ERMEL) teinud mitmeid.

Pakendite ringlussevõtt ei tähenda aga ainult liigiti kogumist, sest palju on pakendeid, millega ei ole praegu veel midagi peale hakata põhjusel, et puuduvad tehased, mis ootaksid neid pakendeid tootmissisendiks. Kõige rohkem väljakutseid on erinevate plastpakenditega, sest nende eristamine sorteerimisel on keerukas ning isegi kui korjata välja rohkem eri liiki plastpakendeid, siis kas puudub ringlusse võtuks tehas või on selle välja noppimine ebamõistlik tegevus, mis tooks kaasa toote hinna kulu, mis on ebamõistlikult suur.

Pakendi põhiline funktsioon on kauba kaitse ning transport kauba koju viimiseks ning disainima peaks neid pakendeid, mille puhul ka ringlusesse võtt oleks peale disainimist kindel.

Valdkonnas on kindlasti täna puudu suuremad ja võimsamad sorteerimistehased. Kui kogu pakend olmejäätmetest eraldi koguda, siis sorteerimiseks puudub Eestis selleks täna võimekus. Ebakindlus jäätmeturul on kindlasti investeringuid tulevikutehnoloogiatesse tagasi hoidnud.

Lisaks tuleks kaaluda pakendite kogumisel ainult ringlusesse võetava pakendi liigiti kogumist. Kui pakendikonteinerisse pandaks ainult ringlusesse võetavat pakendit siis tuleks oluliselt vähem kulutada loodusressursse vedude ja sorteerimise jaoks. Lisaks annaks see ka selgema ülevaate sellest mida on täna võimalik ringlusesse võtta ning kas ja mida tegema peaks, et ringlusesse võetavaid pakendeid rohkem oleks.

4. Taaskasutuse teenustasud ja pakendimaterjali kokkuostuhinna muutused

Aastal 2023 muudatusi teenustasudes ei olnud. Pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise teenustasud kogutud ja taaskasutatud pakendimassi tonni kohta on toodud alljärgnevas tabelis.

Tabel 1. Pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise teenustasud 2023. aastal:

Müügi pakendid	Tariif
Klaas ja keraamika	108.00 €/t
Paber ja kartong - monopakend	111.00 €/t
Paber ja kartong - komposiitpakend	111.00 €/t
Joogikartong	190.00 €/t
Plast ja kile - monopakend	430.00 €/t
Plast ja kile - komposiitpakend	430.00 €/t
Mustmetall	270.00 €/t
Värviline metall	270.00 €/t
Puit	44.00 €/t
Muu materjal	430.00 €/t
Joogikartong	190.00 €/t
Veo- ja rühmapakendid	
Paber ja kartong	100.00 €/t
Plast	115.00 €/t
Must metall	135.00 €/t
Värviline metall	135.00 €/t
Puit	44.00 €/t

Eelmisel ehk 2023. aastal jõustusid mitmed olulised Pakendiringluse kliente puudutavad pakendiseaduse muudatused. Nende tutvustamiseks korraldasime veebiseminare ja infotunde. Detailsema ülevaate saamiseks palusime appi Kliimaministeeriumist ringmajanduse osakonna nõuniku Kertu Sapelkovi. Veebiseminar oli väga põhjalik ning abiks paljudele meie klientidele. Ühena muudatustest tuli ettevõtetel, kes korduskasutuspakendeid kasutavad ning nende üle arvestust peavad, hakata esitama korduskasutuspakendi kasutamise andmeid. Selleks võtsime kasutusele korduskasutuspakendi aruande vormi.

Oleme jätkamas ökomodulatsioonist lähtuvat muudatust: neid pakendimaterjale, mida ei ole võimalik ringlusesse võtta hakkame hinnastama kõrgemalt kui monomaterjalist pakendeid. Kuna komposiitpakendid ei ole sageli ringlusessevõetavad, tuleb nõutud ringlussevõtu sihtarv saavutada ennekõike monopakenditest. Komposiitpakend suunatakse peamiselt energiatootmiseks Iru soojuselektrijaama, aga ka prügilasse – seetõttu on komposiitpakendi käitlemise kulu ka suurem kui monopakendil, sest kulu tekib peale sorteerimise ka veel

põletustehases või prügilas. Kuna ökomodulatsiooni põhimõtte nõue on, et pakendimaterjalid oleks hinnastatud vastavalt olelusringile, siis ongi komposiitpakendi hinnad kõrgemad.

Samuti muutsime hinnastamist arusaadavamaks ja läbipaistvamaks. Edaspidi kasutame tonnipõhist hinnastamist (st teenuse hinnaks on vastava pakendiliigi ja materjali puhul tariif korrutatud pakendiseadusest tuleneva taaskasutusmääraga). Täiendav muudatus teavituskulu väljatoomisel tulenes pakendiseaduse muudatusest, millega tõsteti kohustusliku teavitustegevuse kulu 2% peale TKO käibest. Edaspidi toomegi selle kulu arvel eraldi välja. Teavituskulu on suunatud lõppkasutaja ja tarbija teavitamiseks pakendi ja pakendijäätmete tagastamise võimalustest ning kogumis- ja taaskasutussüsteemist.

Uus hinnakiri, mis hakkas kehtima 2024. aastal on näha tabelis nr 2.

Tabel 2. Pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise teenustasud alates 01.02.2024:

Müügi pakendid	Hind, €/t
Klaas ja keraamika	83.00
Plast ja kile - monopakend	255.00
Plast ja kile - komposiitpakend	282.00
Paber ja kartong - monopakend	85.00
Paber ja kartong - komposiitpakend	95.00
Joogikartong	145.00
Mustmetall	175.00
Värviline metall	175.00
Puit	20.00
Muu materjal	258.00
Veo- ja rühmapakendid	
Paber ja kartong	70.00
Plast ja kile	65.00
Must metall	85.00
Värviline metall	85.00
Puit	20.00

Kõikidele Pakendiringluse klientidele, kellel on komposiitpakendid, mida oleks võimalik asendada ringlussevõetavate pakendimaterjalidega, oleme pakkunud tasuta pakendidisaini nõustamise teenust – eelkõige on see vajalik selleks, et pakendid mida ümber disainima soov hakata oleksid ka hiljem sorteerimisliinilt välja korjatud ning ringlusesse suunatud.

Taaskasutusorganisatsioon ise ei ole olnud üheski käitlusetapis jäätmete omanikuks. OÜ Eesti Pakendiringlus kogumisvõrgu kaudu kogutud ja taaskasutusse suunatud pakendijäätmed suunab käesoleva hankeperioodil edasi ringlusesse pakendijäätmeid sorteeriv ettevõte. Sorteerimistulemuste tulupool on arvestatud hankes kujunenud sorteerimistegevuse hinna sisse. Vaadates pakendimaterjalide maailmaturu hindasid, siis on 2023. aastal olnud kerge tõus hindades, mis 2024. aastal on seni stabiilsed püsinud.

5. Teavitustegevus

Vastavalt pakendiseaduse § 17⁴ lõikele 5 pidi taaskasutusorganisatsioon teavitama avalikkust ja tarbijaid pakendi ja pakendijäätmete tagastamise korrast ja nõuetest ning jäätmetekke ja prügistamise vältimisest.

OÜ Eesti Pakendiringlus aastakäive 2023. aastal oli 5,44 mln eurot ning teavituskulude minimaalne summa 2% käibest sai teostatud – teavituskulu oli kokku 0,1 mln eurot.

Jätkasime kampaaniaga „Terve elu alles ees“, millega kutsume üles inimesi rohkem klaaspakendeid muudest pakenditest eraldi koguma ja juhime tähelepanu klaasmaterjali pea lõpmatu arvu kordi taaskasutamise võimalusele. Kampaania videomaterjale näeb [siin](#) ja [siin](#).

Pilt 1. Kampaania materjal klaaspakendi kogumiskonteinerile.

Kolm aastat tagasi sidusime klaaspakendi kogumiskampaania metsaistutamise kampaaniaga, kus iga 10 000 tonni taaskasutatud klaaspakendi kohta kohustume istutama 5 ha uut metsa. Kampaania teisel aastal ehk 2023. aasta mais rajati koostöös Vestman Metsaga uut metsa Viljandimaale Tinnikurusse. Eesmärk ei ole mitte lihtsalt istutada puid, vaid luua ikka täisväärtuslikku ökosüsteemi. Praeguseks on klaaspakendi usinad kogujad aidanud kolme aasta jooksul metsa rajada Eesti eri paikades kokku juba 15 hektarit.

Pilt 2. Metsaistutus Viljandimaal 2023

Jätkasime tööd korteriühistutele suunatud teavitustegevusega, mille eesmärgiks on teha pakendite liigiti kogumisel nende üle andmine kortermajade elanikele võimalikult mugavaks. Läbi suunatud teavitustegevuse on klaaspakendi kogumiskonteineri teenusega liitunud kasvanud 2023. aastal ning segapakendi kogumiskonteineri teenusega liitujate arv oli samuti kasvus.

Koostöös kolme TKO-ga (Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ, Tootjavastutusorganisatsioon OÜ ja Eesti Pakendiringlus OÜ) ning Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel valmis ühine teavituskampaania „Lihtne“. Videoklipid on nähtavad Pakendiringluse [Youtube](#) kanalilt ([klipp 1](#), [klipp 2](#), [klipp 3](#) ja [klipp 4](#)).

Pilt 3. Kuvatõmmis ühiskampaaniast „Lihtne“

Jätkasime 2023. aasta õpetlik-mängulise programmiga lasteaedadele ning algkoolidele, mis tõukus samal aastal ilmunud keskkonnaharivast lasteraamatust „Ellu, Eik ja kilekotisaladus“ (autor Kätlin Vainola, illustraator Eili Lepik-Kannelmäe, välja andja Menu Meedia OÜ). Programm on mõeldud sorteerimise/liigiti kogumise infotunni läbiviimiseks ning sellega jõudsimise ca 2 650 lapseni 39 erinevas lasteaias, koolis või muus lasteasutuses. Kohapeale minnes oli kaasas suur kast erinevat liiki pakendeid ja korralik sorteerimisjaam ning mängiti sorteerimist koos lastega usinasti läbi. Koju minnes oli lapsel rohkem teadmisi, mida ja millisesse kogumiskonteinerisse võiks eraldi koguda, mis pakenditest edasi saab ning ka vahendid kodus olevate erinevate kogumiskastide tähistamiseks, et kõik pereliikmed saaksid head eeskujuga järgida.

Pilt 4. Liikuri lasteaed Tallinnas ja Risti kool Läänemaal 2023

Samuti jätkus koostöö Eesti Ringmajandusettevõtete Liidu (ERMEL) liikmena kohaliku omavalitsuse ja ettevõtetega projektis, millega said kõik lasteaiad ja koolid omale jäätmete sortimisjaamad Lääne-Harju vallas. Haridusasutustes toimusid ka koolitused õpetajatele ja õpilastele. Jäätmed kogutakse liigiti neljaks ning oluline on, et majas sees liigiti kogutud jäätmeid saaks ka õues liigiti

ära panna. Tegevus jätkub kindlasti ka edaspidi.

Pilt 5. Sortimisjaamad (ERMEL)

Pilt 6. Etenduse „Lotte ja kadunud jõuluvana“ raames jäätmete sortimise õpituba

ERMEL-ga koostöös osalesime ka Unibet Arenal Delfi Meedia etenduse „Lotte ja kadunud jõuluvana“ raames lastele jäätmete sortimise õpetamisel. Tore kogupere etendus tõi kokku palju lapsi koos vanemate või lähedastega ning koos sai ammutada teadmisi nii liigiti kogumisest kui ka jäätmete edasisest teekonnast.

Oleme jätkuvalt panustanud ning pikaajalises heas koostöös ka Kuhuviia.ee-ga, millesse on kaasatud ka teised tootjavastutusorganisatsioonid. Eraldi teavituskooostööd tegime ka Viimsi

vallas kogumislahenduse muutuse raames, et kuidas seoses valla uuenenud jäätmehoolduseeskirjaga pakendeid ja neist moodustunud jäätmeid liigiti koguda ja mugavalt tasuta ära anda.

Digitaalses meedias oleme teavitustegevusi teinud pakendiringluse [Facebooki](#) kontol ja [Youtube](#) kanalis ning teavitustegevuse lisas toodud väljaannetes. EPR digikanalitest leiab juhendeid, selgitavaid tekste, saateid ja ka videoid, mis on Pakendiringluse osaluspanusega toodetud, eesmärgiga tõsta elanike keskkonnateadlikkust ning motiveerida üha enam inimesi pakendijäätmeid sorteerima. Kui tead, mis pakendikonteinerisse viidud pakendimaterjalist edasi saab, siis see võib olla heaks ajendiks hoogsamalt liigiti koguma hakata.

Pilt 7. Kuvatõmmis keskkonnasaatest „Jälg“

Heaks näiteks on keskkonnasaade „Jälg“, kellega ka 2023. aastal koostööd jätkasime ning valmis saade jäätmete liigiti kogumisest korteriühistute juures, saade on leitav [siit](#). Eesmärgiks on, et pakendijäätmete vältimise, liigiti kogumise ja ringlusesse suunamise kohta vajalik teave võimalikult paljudeni jõuaks.

Põneva ettevõtmisena osalesime ETV saates „Osoon“ olulise teemana komposiitse pakendimaterjali ringlussevõtu võimaluste kajastamisel. Saates tutvutakse Rootsis asuva uudse tehasega, kus Eestistki pärit pakendijäätmed vajalikuks ehitusmaterjaliks töödelda on võimalik. Saade on leitav [siit](#) (tutvustus ja video: ETV arhiiv).

Korraldasime veebruaris 2023 klientidele infopäeva, kus tutvustasime oma tegemisi ning uusi trende pakendi(jäätmete) valdkonnas, sai näha pakendijäätmete sorteerimist ning külastada vastvalminud biogaasitehast. Infopäeva teemadeks olid äsjased ja peatsed muudatused pakendivaldkonnas (SUP-direktiiv, ökomodulatsioon, korduskasutuspakendi aruandlus), pakendite disain ning pakendite tootmise homme päev. Üritusel osales üle 60 ettevõtte ning eksperte pakendidisaini, pakendite tootmise ning käitluse valdkonnast.

Pilt 8. EPR kliendipäev 2023

Nagu eelmiselgi aastal, siis ka käesoleval, oleme pakkunud asutustele/organisatsioonidele/ettevõtetele (ka neile, kes ei ole pakendiseaduse mõistes pakendiettevõtjad) võimalust viia töökeskkonnas kohapeal läbi (pakendi)jäätmete liigiti kogumise ülevaatusi. Selle raames saame koos töökollektiiviga üle vaadata, kuidas on jäätmemajandus asutusesiseselt korraldatud ning kas ja kuidas saaks seda efektiivsemaks ning keskkonnahoidvamaks muuta. Aruteludel ja seminaritüüpi üritustel oleme kohanud, et inimesed aktiivse mõttevahetuste käigus ja müüte murdes jõuame ühiselt arusaamisele, et kõik mis on pakend kuulub pakendikonteinerisse.

Koostööprojektid ja esinemised: Lottemaa teemapark - liigiti sortimise õpituba, Tallinna keskkonnapäev Botaanikaaias, Eesti Toiduainetetööstuse Liidu konverents, mitmed seminarid ja infopäevad jm.

Ülevaade meediakajastustest 2023. aastal on leitav lisast (Lisa 1).